

Warszawa, 4 grudnia 2018 r.

Informacja prasowa

Każdy absolwent szkoły podstawowej i gimnazjum będzie miał miejsce w szkole od 1 września 2019 r.

**– rekrutacja do szkół ponadpodstawowych i ponadgimnazjalnych
na rok szkolny 2019/2020**

Każdy absolwent szkoły podstawowej i gimnazjum będzie miał miejsce w szkole od 1 września 2019 roku. Szkoły są przygotowane na przyjęcie zwiększonej liczby uczniów, dysponują odpowiednią liczbą sal dydaktycznych i przygotowują większą liczbę klas (oddziałów). Centralna Komisja Egzaminacyjna jest przygotowana do przeprowadzenia egzaminów. Na bieżąco monitorujemy sytuację i wzmocniamy działania informacyjne.

Wzmocniamy działania informacyjne MEN

Już dziś rozpoczęliśmy wysyłkę ulotek dotyczących rekrutacji na rok szkolny 2019/2020 do uczniów i ich rodziców. W najbliższych dniach materiały te trafią do wszystkich szkół podstawowych i gimnazjalnych. Uczniowie ostatnich klas znajdą w niej szczegółowo opisane zasady rekrutacji, w tym terminy egzaminów, punktację, a także niezbędne dane kontaktowe. Dodatkowo także dziś Minister Edukacji Narodowej wysłała list do rodziców przyszłych absolwentów szkół podstawowych i gimnazjów.

Ministerstwo edukacji od wielu miesięcy podejmuje szereg działań zmierzających do tego, aby rekrutacja do szkół przebiegła bez problemów. W tym celu **Zespół do spraw wdrażania drugiego etapu reformy edukacji**, powołany przez Ministra Edukacji Narodowej, na bieżąco analizuje sytuację. Pytania związane z naborem do szkół na rok szkolny 2019/2020 już od kilku miesięcy można kierować na adres: rekrutacja@men.gov.pl. MEN przygotowało **kampanię informacyjną dotyczącą**

rekrutacji, skierowaną do rodziców i uczniów klas VIII szkoły podstawowej i klas III gimnazjum. Na specjalnie przygotowanej stronie www.men.gov.pl/rekrutacja zostały zamieszczone najważniejsze pytania i odpowiedzi dotyczące naboru do szkół ponadpodstawowych i ponadgimnazjalnych, terminy egzaminów, a także sposób punktowania ocen na świadectwie oraz wyników egzaminów. Do szkół trafił już **plakat o rekrutacji**, a w kuratoriach oświaty działają **punkty konsultacyjne**, w których można uzyskać informacje dotyczące sytuacji szkół w danym województwie. Lista kontaktów dostępna jest na stronie internetowej www.men.gov.pl/rekrutacja/kontakty-do-kuratoriorow. W maju br. Minister Edukacji Narodowej Anna Zalewska **skierowała list do rodziców uczniów**, którzy w czerwcu 2019 roku ukończą naukę w szkole podstawowej i gimnazjum.

Egzamin ósmoklasisty

Tegoroczny **egzamin ósmoklasisty** to nowość. Po raz pierwszy zostanie on przeprowadzony w kwietniu 2019 roku i podejść do niego uczniowie VIII klasy szkoły podstawowej. To egzamin obowiązkowy, a za jego przeprowadzenie odpowiada Centralna Komisja Egzaminacyjna (CKE).

1 września 2017 roku na stronie internetowej CKE został opublikowany informator o egzaminie, a w grudniu umieszczono pokazowe arkusze egzaminacyjne. Od 18 do 20 grudnia 2018 roku wszystkie szkoły podstawowe będą mogły przeprowadzić **próbny egzamin ósmoklasisty**, wykorzystując do tego materiały egzaminacyjne opracowane przez CKE i okręgowe komisje egzaminacyjne (OKE). Materiały obejmą zarówno arkusze w wersji standardowej, jak i te dostosowane do potrzeb uczniów z niepełnosprawnościami. Oceny prac dokonają nauczyciele macierzystej szkoły, na podstawie szczegółowych zasad oceniania rozwiązań zadań, które również zostaną przekazane szkołom. Próbny egzamin ósmoklasisty ma przede wszystkim cel diagnostyczny – pomóc uczniom i nauczycielom zidentyfikować wiadomości i umiejętności, które opanowali już w stopniu zadowalającym oraz wiadomości i umiejętności, które wymagają jeszcze doskonalenia.

W marcu 2019 roku OKE udostępnił dodatkową pulę zadań z języka polskiego, matematyki oraz języków obcych nowożytnych, które będzie można wykorzystać podczas ostatnich powtórek przed egzaminem w kwietniu 2019 roku.

Prace egzaminu ósmoklasisty sprawdzą i ocenią w maju 2019 roku przeszkoleni egzaminatorzy. Do sprawdzania prac do końca bieżącego roku zostanie przygotowanych w sumie **13 429** osób. To liczba, która pozwoli na sprawne przeprowadzenie egzaminu. Szkolenia dla egzaminatorów i kandydatów na egzaminatorów będą nadal prowadzone w pierwszym kwartale 2019 r. Dyrektorzy OKE przeszkolili już dyrektorów szkół.

Warto wspomnieć o tym, że **Ośrodek Rozwoju Edukacji przygotował serię publikacji pt. Egzamin ósmoklasisty – Vademecum nauczyciela**. Materiały te są przeznaczone dla nauczycieli konsultantów i doradców metodycznych realizujących szkolenia z zakresu przygotowania nauczycieli do pracy z uczniami klas ósmych. Publikacje podzielone są na trzy przedmioty: język polski, matematyka, języki obce. Materiały są dostępne na stronie <http://www.8klasista.ore.edu.pl/>

Liczba uczniów w I klasach szkół ponadpodstawowych i ponadgimnazjalnych

W roku szkolnym 2018/2019 mamy **376 606 uczniów w VIII klasach szkoły podstawowej i 350 564 uczniów w III klasach gimnazjum**. W sumie **727 170** absolwentów szkoły podstawowej i gimnazjum wiosną 2019 r. przystąpi do oddzielnej rekrutacji. Prognozujemy, że o miejsce do I klas liceów ogólnokształcących będzie ubiegać się ok. 45 proc. absolwentów (327 227), do I klas technikum ok. 40 proc. absolwentów (290 868), a do I klasy branżowej szkoły I stopnia - ok. 15 proc. (109 076).

Prognozujemy, że w roku szkolnym 2019/2020 w liceach ogólnokształcących będzie ogólnie, we wszystkich klasach ok. **652 tys. uczniów (651 927)**. Nie jest to sytuacja nowa. Podobna liczba licealistów w polskich szkołach – 656 tys. - była w roku szkolnym 2009/2010. Co więcej, w 2004 roku uczniów liceów było ponad 747 tys. (747 716), co nie spowodowało żadnych zauważalnych problemów z rekrutacją i zjawiskiem tzw. zmianowości.

Należy zauważyć, że roczniki uczniów urodzonych w 2003 i 2004 roku, czyli te, które rozpoczną edukację w szkole ponadpodstawowej i ponadgimnazjalnej od 1 września 2019/2020 to roczniki z najniższego punktu niżu demograficznego. W tych latach rodziło się tylko ok. 350 tys. dzieci rocznie. Te dwa roczniki odpowiadają jednemu rocznikowi z wyżu demograficznego z lat 80.

Zjawisko niżu demograficznego jest dużym problemem. Od lat spada zarówno liczba uczniów w oddziałach (tzw. klasach), jak i średnia liczba uczniów w oddziale. Przykładowo, w roku szkolnym 2006/2007 liczba oddziałów w liceach wynosiła 25 tys., a średnio w oddziale było 29 uczniów. Już w roku szkolnym 2017/2018 było 18 tys. oddziałów, a średnia liczba uczniów w oddziale wynosiła 26. Widoczny jest spadek liczby uczniów w szkołach ponadgimnazjalnych usytuowanych w mniejszych ośrodkach miejskich prowadzonych lub dotowanych przez powiaty ziemskie.

Reforma systemu oświaty nie tylko podniesie jakość edukacji, ale jest ratunkiem przed niekorzystnymi skutkami niżu demograficznego Wiele liceów położonych w mniejszych ośrodkach było dotychczas likwidowanych z powodu niżu. Większa liczba uczniów w mniejszych miastach pozwoli na zachowanie etatów dla nauczycieli, a także uchroni szkoły przed ich likwidacją. Wzrost liczby uczniów przekłada się także na wzrost kwoty przekazywanej w subwencji oświatowej. Natomiast większa liczba uczniów w większych miastach jest szansą na podtrzymanie dynamicznego rozwoju.

Zjawisko zmianowości będzie marginalne

Od 2000 roku liczba uczniów spadła o 35 proc. Szkoły mają niewykorzystany potencjał sal dydaktycznych. Ponadto może być on zwiększony przez zaadoptowanie pomieszczeń po gimnazjach. Biorąc pod uwagę decyzje samorządów dotyczące przekształcenia gimnazjów, liczba miejsc w szkołach ponadpodstawowych i ponadgimnazjalnych może zostać zwiększona o około 80 tys.

Samorządy, podejmując w 2017 r. uchwały dostosowujące sieć szkół do nowego systemu, musiały uwzględnić demografię i spodziewaną liczbę uczniów szkół ponadpodstawowych i ponadgimnazjalnych. Z danych, którymi dysponuje MEN, wynika jednoznacznie, że zmianowość nie powinna być istotnym problemem nawet w dużych miastach na prawach powiatu, których licea są chętnie wybierane przez młodzież z okolicznych powiatów ziemskich.

Sytuacja w wybranych szkołach tzw. najbardziej konkurencyjnych

Konkurencja do najchętniej wybieranych szkół nie jest zjawiskiem nowym, istnieje od wielu lat. Ponadto wiele najlepszych liceów ogólnokształcących funkcjonowało z gimnazjami, więc szkoły te mają sale dydaktyczne przeznaczone dla większej liczby uczniów. Odsetek samodzielnych liceów, w których liczba oddziałów przekroczy liczbę sal o 30 proc., wyniesie nie więcej niż 4 proc. Z danych wynika, że np. w III LO w Gdyni wskaźnik wykorzystania sal lekcyjnych wynosi zaledwie 0,53 co oznacza, że w budynku szkoły jest dwa razy więcej sal lekcyjnych niż oddziałów liceum. Podobna sytuacja jest w XIV LO im. Stanisława Staszica w Warszawie, w którym wskaźnik wynosi 0,7.

W chętnie wybieranym przez absolwentów I LO w Gorzowie Wielkopolskim wskaźnik wykorzystania sal lekcyjnych wynosi 0,64. Z kolei w Technikum Elektronicznym im. Wojska Polskiego w Bydgoszczy wskaźnik wykorzystania sal lekcyjnych wynosi 0,7. W innej szkole – Technikum nr 10 w Zespole Szkół Spożywczych w Rzeszowie - wskaźnik wynosi 0,62. Oznacza to, że szkoły te nie będą miały trudności z przejściowym zwiększeniem liczby oddziałów w 2019 roku.

Podkreślamy, że **konkurencja do popularnych liceów ogólnokształcących istniała od dawna** Na przykład w ubiegłym roku, do II Liceum Ogólnokształcącego im. Stefana Batorego w Warszawie, do I klasy aplikowało 600 uczniów, a zostało przyjętych 218. Do I klasy w VIII LO im. Adama Mickiewicza w Poznaniu było 348 kandydatów, a przyjętych zostało 184. Do IX Liceum Ogólnokształcącego im. Klementyny Hoffmanowej w Warszawie było 2000 chętnych, zaś przyjęto 240.

Liczba miejsc w wybranych popularnych liceach na rok szkolny 2019/2020

Z danych przekazanych przez kuratoria oświaty wynika, że szkoły te planują przygotować porównywalną liczbę miejsc zarówno dla absolwentów gimnazjów i ośmioletniej szkoły podstawowej. Oznacza to, że przygotowują się do przyjęcia łącznie większej liczby kandydatów do większej liczby oddziałów. Poszczególne kuratoria oświaty mają informacje ile dana szkoła planuje otworzyć oddziałów od września 2019 roku. Informacjami tymi dysponują przede wszystkim dyrektorzy szkół. Każdy uczeń i rodzic może skontaktować się ze szkołą lub kuratorium oświaty, aby uzyskać szczegółowe informacje.

Wsparcie dla samorządów

Deklarujemy pełne wsparcie i gotowość współpracy z samorządami. Przygotowujemy kompleksowy program wsparcia dla samorządów, który będzie zawierał także komponent finansowy w postaci dodatkowych środków z 0,4% rezerwy części oświatowej subwencji ogólnej na adaptację dodatkowych pomieszczeń do nauki w szkołach ponadpodstawowych. W wielu szkołach część pomieszczeń jest w tej chwili nieużywana z powodu niżu demograficznego i może wystąpić konieczność ponownej adaptacji na potrzeby nowych oddziałów, m.in. poprawę bazy noclegowej dla uczniów szkół ponadpodstawowych uczących się poza miejscem stałego zamieszkania. Zamierzamy wspierać utworzenie nowych miejsc noclegowych w bursach i internatach w tych jst, które mają najwyższy wskaźnik wykorzystania miejsc.

Ten program wsparcia będzie konsultowany na początku 2019 roku ze stroną samorządową reprezentowaną przez Zespół ds. Edukacji, Kultury i Sportu Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego.

Dodatkowe pieniądze dla samorządów

Ministerstwo Edukacji Narodowej zapewniło adekwatne finansowanie zadań związanych z wprowadzaniem reformy edukacji. Środki na działania dostosowawcze w subwencji oświatowej na 2018 to **dotatkowe 148 mln zł, a w 2019 – 243 mln zł**. Już w 2017 roku samorzady otrzymały w subwencji oświatowej dodatkowo **313 mln zł** na dostosowanie szkół do reformy, m.in. na wyposażenie pracowni, zakup krzeseł, ławek, modernizację toalet.

Łączna kwota subwencji oświatowej na 2018 rok wyniosła 43 075 129 tys. zł, w 2017 – 41 909 536 tys. zł. W projekcie ustawy budżetowej na 2019 rok przewidziana jest kwota subwencji w wysokości blisko **46 mld zł** (45 907 494 tys. zł).

Wsparcie samorządów w zadaniach związanych z wprowadzaniem reformy edukacji z rezerwy 0,4 proc. części oświatowej subwencji ogólnej

Oprócz dodatkowych środków na wprowadzanie reformy edukacji w subwencji oświatowej Ministerstwo Edukacji Narodowej wspólnie ze stroną samorządową, reprezentowaną przez Zespół ds. Edukacji, Kultury i Sportu Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, stworzyło w 2017 r. dodatkowy mechanizm wsparcia finansowego samorządów w czasie wdrażania reformy edukacji z rezerwy 0,4 proc. części oświatowej subwencji ogólnej. Cała kwota rezerwy 0,4 proc. na 2018 wyniosła **184,1 mln zł**.

Warto przypomnieć, że ustalone wspólnie z reprezentantami organizacji samorządowych kryteria podziału rezerwy zawierały najważniejsze postulaty samorządów związane ze wsparciem finansowym na dostosowanie szkół do reformy edukacji.

Jednym z priorytetów w 2018 roku było przekazanie środków samorządom na wyposażenie **pracowni przedmiotowych/laboratoriów** w pomoce dydaktyczne niezbędne do realizacji podstawy programowej z przedmiotów przyrodniczych w szkołach podstawowych (biologia, geografia, chemia i fizyka). Cały program dofinansowania jest zaplanowany na 4 lata, mamy na ten cel do przekazania w sumie **320 mln zł**. Już w lipcu przekazano do realizacji do Ministerstwa Finansów wnioski aż **1556 samorządów** dla 1927 szkół podstawowych na łączną kwotę **66,4 mln zł**.

W roku bieżącym kontynuowane było wsparcie dla gimnazjów przekształcanych w szkoły podstawowe, ale także gimnazjów przekształconych już w roku poprzednim. Pomoc przeznaczona może być na doposażenie pomieszczeń, świetlic, wyposażenie pomieszczeń do nauki w meble oraz dostosowanie sanitariatów do potrzeb dzieci młodszych. Na wydatki związane z przekształcaniem gimnazjów w szkoły podstawowe przekazano do realizacji wnioski na kwotę **10,6 mln złotych**.

Rozszerzone także kryterium dotyczące dofinansowania doposażenia szkół i placówek w zakresie pomieszczeń do nauki w nowo wybudowanych budynkach o nowe pomieszczenia do nauki uzyskane w wyniku **adaptacji** innych pomieszczeń szkolnych. Wyposażenie dodatkowych pomieszczeń ma za zadanie przeciwdziałać systemowi zmianowemu w szkołach. Z tego kryterium przekazano do realizacji Ministrowi Finansów wnioski samorządów na kwotę **20,8 mln złotych**.

Ponadto w 2018 roku MEN zrealizowało dofinansowanie z tytułu wzrostu zadań szkolnych i pozaszkolnych (**68,1 mln zł**), pomoc jednostkom samorządu terytorialnego w usuwaniu skutków zdarzeń losowych (**0,7 mln zł**), dofinansowanie kosztów związanych z wypłatą odpraw dla zwalnianych nauczycieli (**13,2 mln zł**), dofinansowanie doposażenia szkół i placówek w zakresie pomieszczeń dla szkół rozpoczynających kształcenie w nowych zawodach (**3 mln zł**) oraz korekty z tytułu błędów statystycznych (**1,3 mln zł**).

Warto przypomnieć, że już w 2017 roku Ministerstwo Edukacji Narodowej na finansowanie zadań związanych z przekształcaniem gimnazjów publicznych w szkoły podstawowe (doposażenie świetlic, remonty sanitariatów i doposażenie pomieszczeń do nauki w meble) przekazało w 2017 r. z rezerwy **0,4 proc. około 53 mln zł**.

Łącznie na bezpośrednie wsparcie związane z przekształcaniem gimnazjów w szkoły podstawowe i na odprawy dla zwalnianych nauczycieli przeznaczono **ok. 95 mln złotych**,

czyli 53,4 proc. całej rezerwy części oświatowej subwencji ogólnej na 2017 rok. Cała kwota rezerwy 0,4 proc. na 2017 rok wyniosła **177 mln zł**.

Środki na wychowanie przedszkolne

Przypominamy, że od 2017 roku subwencją oświatową zostały objęte wszystkie dzieci 6-letnie korzystające z wychowania przedszkolnego (ich edukacja jest bezpłatna, rodzice ponoszą jedynie koszt wyżywienia). Gmina otrzymuje z budżetu państwa subwencję na każdego 6-latka w przedszkolu w kwocie ok. 4,3 tys. zł średnio na dziecko. Łącznie samorządy otrzymały dodatkowo na ten cel subwencję **w 2018 roku w kwocie 1,612 mld zł, w 2017 była to kwota 1,429 mld zł**.

Ponadto samorządy na dzieci w wieku 2,5-5 lat otrzymują dodatkowo dotację przedszkolną w wysokości 1370 zł na dziecko. W ramach dotacji z budżetu państwa zostały przekazane środki w wysokości: w 2018 roku – 1,354 mld zł, w 2017 – 1,289 mld zł. W 2019 roku wzrośnie kwota dotacji przedszkolnej na jedno dziecko, będzie ona wynosiła 1403 zł. W sumie samorządy otrzymają dodatkowo 1,4 mld zł.

Podział subwencji oświatowej na 2019 roku będzie uwzględniał zwiększone wydatki samorządów związane z rekrutacją w roku 2019. Algorytm podziału subwencji oświatowej przewiduje zmniejszenie liczebności uczniów w gimnazjach oraz ich odpowiednie zwiększenie w szkołach ponadpodstawowych i ponadgimnazjalnych.

W wyniku zastosowania wskaźników zwiększających od 1 września 2019 roku o ok. 118 tys. uczniów zmniejszy się liczba uczniów w gimnazjach a zwiększy się w szkołach ponadpodstawowych przyjęta do odpowiednich wag do podziału subwencji. Spowoduje to przesunięcie kwoty subwencji w wysokości **ok 750 mln zł** z samorządu gminnego do powiatów. Zastosowano także zwiększenie liczebności uczniów przeliczanych wagą dla wychowanków internatów i burs o 11 proc., co pozwoli przesunąć do powiatów około 50 mln złotych na to zadanie.

Warto dodać, że dochody samorządów w 2017 roku wzrosły ogółem o 16,2 mld zł, tj. 7,6 proc. względem roku poprzedniego. Co najważniejsze obserwujemy korzystną

dynamikę w dochodach własnych samorządów – dochody własne ogółem wzrosły w skali kraju o 6,2 proc. (106,7 mld w 2016 roku – 113,2 mld zł w 2017 roku). Dla miast na prawach powiatu te wskaźniki są także bardzo dobre: dochody własne wyniosły w 2017 r. 48,3 mld złotych wobec 45,9 mld złotych w 2016 roku. Dobra koniunktura gospodarcza oraz rozwój demograficzny sprawia, że kondycja finansowa miast na prawach powiatu jest stabilna

i przyjęcie zwiększonej liczby młodych ludzi w szkołach ponadpodstawowych i ponadgimnazjalnych można potraktować jako pro-rozwojową inwestycję.

Wynagrodzenia nauczycieli

W 2017 roku samorzady otrzymały dodatkowo **418 mln** zł na pokrycie waloryzacji wynagrodzeń nauczycieli. W 2018 roku samorzady otrzymały **1,2 mld** zł na sfinansowanie podwyżek nauczycieli. W subwencji na 2019 rok samorzady otrzymają **ok. 2,8 mld zł**.

Departament Informacji i Promocji

Ministerstwo Edukacji Narodowej